

פרנסה והוא אחד מן המפתחות דהן ביד הקב"ה - הי' ניתן לכלל ישראל ע"י שליח, הואיל ואחד מן המפתחות בפ"ע אמנם יכול להיות ניתן לשליח.

ובפרשת דרכים הביא דהראב"ד כתב דיי"מ דרק כל שלשת המפתחות לא נמסרו ביד שליח, והוא כדמשמע בדברי רש"י. וכתב דלישנא דגמ' משמע דאף מפתח א' לא נמסר ביד שליח, ולפ"ז הקשה בפר"ד את הקושי הנ"ל.

ובן בתוס' משמע שלא הסכימו עם פירש"י והרגמ"ה הנז' דרק כל הני ג' המפתחות לא נמסרו ביד שליח. שכ' התוס' בד"ה שלשה, וא"ת והא אמרינן (סנהדרין ק"ג א') דמפתח הגשמים נמסר לאליהו וכן מפתח של תחיית המתים וכן לאלישע דכתיב (מלכים א יז-א) ויאמר אליהו חי השם וגו', דה"נ אומר בפרקינ' דלקמן, עי"ש. ונראה מדבריהם דסברו דאף מפתח אחד מן השלשה הנז' לא נמסר ביד שליח, וזה אשר הק' התוס' ממפתח גשמים ותחיית המתים שנמסרו לאליהו ואלישע. ועל דבריהם יקשה קושית הפר"ד ממך, דאיך יתכן שהי' המן ניתן לישראל ע"י שליח, והרי הוא אחד משלשת המפתחות שלא נמסרים ביד שליח.

מידו התוס' תירצו על מה שהקשו ממפתח גשמים ותחיית המתים שנמסרו לאליהו ולאלישע, וי"ל דהא דקאמר שלא נמסרו לשליח אינו ר"ל שלא נמסרו מעולם, דהא של תחיית המתים ושל גשמים נמסרו, אלא לא נמסרו לשליח לעולם להיות ממונה עליהם, ע"כ.

ולפ"ז י"ל דגם לא קשה קושית הפר"ד ממך, דאילו הי' אברהם אבינו לא הי' נותן למלאכים חמאה וחלב בעצמו אלא ע"י שליח, הי' המן ניתן לישראל ע"י שליח, דלהתוס' הני ג' מפתחות שלא נמסרו ביד שליח, היינו להיות ממונה עליהם לעולם, אבל היה שייך שינתן המן ע"י שליח דא"צ לשם כך למסרו ביד שליח להיות ממונה ע"כ לעולם, ולכן אין מניעה דהיה ניתן המן במדבר ע"י שליח.

דף ב' ע"ב

בגמ': במערבא אמרי אף מפתח של פרנסה וכו'.

כתב הגאון ר' יעקב שור זצ"ל: הלשון במערבא קשה, דהרי גם המאמר דשלש מפתחות הובא בשם ר' יוחנן, והוא הי' מרא דארעא דישאל. וראיתי בבראשית רבה ויצא, דשם

לבו וע"ש עוד ביאור נחמד בענין זה ודפח"ת. ויש מהראשונים שמנו לב' מ"ע נפרדות, מ"ע דתפילה ומ"ע דעבודת ה', וראה בזוהר הרקיע (סי' י"ב) מש"כ בזה ובפ"י הגר"פ פרלה ז"ל על סה"מ לרס"ג (ח"א עשה ב) מש"כ בזה באריכות.

וראה בספר העקרים (ח"ד פרק כ) שהאריך דתפילה היא מצוה הכוללת את כל מצוות התורה, כי בכל מצוה יש איזה תועלת מסוימת לענין מסוים, אך תפילה היא דבר השייך לכל הענינים ולכל הזמנים ע"ש באריכות.

★★

בגמ': אמר ר' יוחנן שלש מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח וכו'.

הנה בגמ' (ב"מ פ"ו ע"ב) איתא: אמר ר' יהודה אמר רב כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו, וכל מה שעשה אברהם ע"י שליח עשה הקב"ה ע"י שליח, ואל הבקר רץ אברהם (בראשית יח-ז), ורוח נסע מאת השם (במדבר יא-לא), ויקח חמאה וחלב (בראשית יח-ח), הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (שמות טז-ד) כו', ויקח נא מעט מים (בראשית יח-ד), והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם (שמות יז-ו) כו'.

ודקשה בפרשת דרכים (ריש דרוש כ"א) דמשמע דאילו הי' אברהם אבינו נותן למלאכים חמאה וחלב ע"י שליח, הי' השי"ת פורע לבניו ע"י שליח, כמו יוקח נא מעט מים דנפרע ע"י שליח שנאמר והכית בצור. והרי בגמ' (כאן) אר"י ג' מפתחות לא נמסרו ביד שליח ואלו הן מפתח של גשמים מפתח של חיה מפתח של תחית המתים כו', במערבא אמרי אף מפתח של פרנסה דכתיב (תהילים קמה-טז) פותח את ידך וגו', ור' יוחנן מ"ט לא קא חשיב להא, אמר לך גשמים היינו פרנסה, עי"ש. והרי מן הוא בכלל פרנסה, ואיך יתכן שהי' נמסר ירידת המן ביד שליח.

★★

ובספר משנת הים לידי"נ הגרמ"ח שטיינברג שליט"א (פר' וירא) כתב ליישב בזה עפ"י דברי רש"י כאן שכתב בד"ה ואמר ר' יוחנן שלש מפתחות, היינו שלא נמסרו לשליח אחד ביחד. וכ"כ בפ"י הרגמ"ה. והיינו דאמנם כל מפתח בפ"ע יכול להיות שנמסר לשליח, אלא שלא נמסרו כל הני ג' המפתחות יחדיו לשליח. ולפ"ז לא קשה אם המן שהוא בכלל